

การมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรี ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

ปารวดี ผอบแก้ว¹ ดร.วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง² และ ผศ.ร.อ.ดร.จอมชัย เลิศอมรรักษ์³

¹นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

²อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก โครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

³อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม โครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรี ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรี ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 388 คน ได้มาจากสตรีที่อาศัยอยู่ในเขต อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจนถึงค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสาร ด้านการสนับสนุน ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านการสมัครรับเลือกตั้ง ด้านการบริหาร ด้านการกำหนดนโยบาย และด้านการกำกับตรวจสอบและติดตาม

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมในการปกครอง

1. บทนำ

ในปัจจุบันประชาคมโลกต่างเห็นพ้องต้องกันว่าสตรีเป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาท และมีศักยภาพที่สูงในการพัฒนาชุมชน และสตรีสามารถแสดงบทบาทเป็นผู้นำทางสังคมที่ดี ดังนั้นในการพัฒนาสังคมให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองไปได้อย่างยั่งยืนและความมั่นคง จึงจำเป็นที่จะต้องเปิดกว้างให้สตรีได้ใช้ความสามารถในการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกับบุรุษแต่ยังไรก็ตามพบว่า บทบาทของสตรีไทยในกระบวนการพัฒนายังถูกกีดกันในกระบวนการพัฒนาอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการศึกษา การเมือง และทางเศรษฐกิจ (กลุ่มเพื่อนหญิง, 2537, หน้า 12) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะของวัฒนธรรมไทยที่ยอมรับให้ชายเป็นผู้นำ ซึ่งกรณีดังกล่าวส่งผลให้เกิดการเหลื่อมล้ำทางเพศและทำให้สตรีมีฐานะทางสังคมที่ด้อยกว่าบุรุษ แม้กระทั่งในกระบวนการพัฒนา

ความไม่เสมอภาคทางเพศระหว่างสตรีและบุรุษที่มีอยู่ในเกือบทุกสังคม เป็นปรากฏการณ์ที่รับรู้กันมานานนับตั้งแต่มีการบันทึกหลักฐานในรูปแบบต่าง ๆ และ ความเป็นผู้นำของบุรุษกับความเป็นผู้ตามของสตรี ได้กลายเป็นความเชื่อถือปฏิบัติกันจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนยากที่จะเปลี่ยนแปลง

กัญญาณ อินหว่าง (2542, หน้า 251 - 252) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทบุรุษและสตรีไว้ว่าความแตกต่างด้านบทบาทหน้าที่ของแต่ละเพศนั้น บุรุษและสตรีมีความแตกต่างกันในด้านบทบาทหน้าที่ มีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรม โลกทัศน์ ความโน้มเอียง ความคาดหวัง ทศนคติอารมณ์ อุปนิสัย ในขณะที่เดียวกันบุรุษและสตรีก็มีบทบาทหน้าที่และลักษณะที่เหมือนกันอย่างมากด้วย หากแต่ความแตกต่างระหว่างเพศจะไม่คงที่ แต่จะแปรเปลี่ยนไปตามวัยและพัฒนาการของชีวิตของบุคคลนั้นๆ นอกจากนี้ มีบุรุษและสตรีจำนวนมากซึ่งมีบทบาทระหว่างเพศมิใช่เรื่องตายตัว ความแตกต่างระหว่างเพศเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติ และการอบรมเลี้ยงดู ความแตกต่างด้านบทบาทหน้าที่ส่วนใหญ่ มีสาเหตุมาจากปัจจัยทางพันธุกรรมและทางวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันอย่างซับซ้อน ซึ่งส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางสถานภาพ บุรุษมักมีสถานภาพที่ได้รับคุณค่าเหนือกว่าเสมอไป โดยมีข้อยกเว้นบ้างเพียงเล็กน้อย

ทิพวัลย์ บุญมงคล (2545, หน้า 4) ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทบุรุษและสตรีว่า บทบาทบุรุษและสตรีเป็นบทบาทที่ปฏิบัติกันมาตามความเคยชินว่าสตรีควรทำอะไร อย่างไร บุรุษควรทำอะไร อย่างไร เป็นความเคยชินและยึดมั่นเอาเองว่า บทบาทชนิดนั้นเป็นของเพศใดเพศหนึ่ง หากผู้ใดไม่ทำตามถือว่าผิดปกติไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม บทบาทที่คิดว่าเป็นของบุรุษหรือเป็นของสตรี เป็นบทบาทที่ได้รับการอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดผ่านระบบการศึกษา ครอบครัว สังคมแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ บทบาทที่คิดว่าเป็นของเพศใดเพศหนึ่งนี้ เป็นสิ่งที่มนุษย์สั่งสอนและกำหนดขึ้น ดังนั้นบทบาทเหล่านั้นจึงเป็นสิ่งที่อบรม สั่งสอน ถ่ายทอด ให้เปลี่ยนแปลงตามที่สังคมสร้างสรรค์ และกำหนดขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับโลกาภิวัตน์ได้

สภาพสังคมปัจจุบันผู้หญิงไม่เสมอภาคกับผู้ชาย ทั้งในด้านสิทธิ การตัดสินใจทางการเมือง การได้รับการยอมรับ เป็นต้น แม้ว่าตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 30 และ มาตรา 80 ได้วางหลักประกันความเสมอภาคหญิงชายไว้ และกำหนดให้รัฐต้องมีหน้าที่จัดให้มีมาตรการใดๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้หญิงสามารถเข้าถึงสิทธิและโอกาสต่างๆอย่างเสมอภาคกับผู้ชาย

สถานการณ์ความเท่าเทียมทางเพศ จากรายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (millennium development goals — MDGs) ของประเทศไทย พ.ศ. 2547 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2547) พบว่า ในภาพรวมผู้หญิงมีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนทางการเมืองต่ำ ในปี พ.ศ. 2544 สัดส่วนผู้หญิงในรัฐสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล มีร้อยละ 9.6 และ 8.9 ตามลำดับ และสัดส่วนของผู้หญิงในคณะกรรมการระดับชาติ มีเพียงร้อยละ 16 เท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้สตรีตระหนักถึงความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และการบริหารทุกระดับ ตลอดจนมีบทบาทนำเสนอมุมมองในการกำหนดนโยบาย การบริหาร และการออกกฎระเบียบต่างๆ อันจะส่งผลให้สตรีสามารถเข้าถึงทรัพยากรและสิทธิต่างๆ อย่างเป็นธรรม รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและให้ความสำคัญต่อสตรีมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากแผนการพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 - 2554 รัฐบาลได้กำหนด ให้สตรีได้มีส่วนร่วมในทางการเมือง เศรษฐกิจ การปกครอง โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ 5 ประเด็นดังนี้ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 2-3)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างเจตคติด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย เพื่อให้เด็กเยาวชนรวมทั้งหญิงและชายมีเจตคติบนพื้นฐานแนวทางของความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย อันจะนำไปสู่ครอบครัวอบอุ่นชุมชนเข้มแข็งและประเทศชาติพัฒนา โดยการสร้างพัฒนาเด็กเยาวชนให้มีเจตคติค่านิยมเรื่องความเสมอภาค ให้ครอบครัวมีความเข้มแข็ง สัมพันธภาพที่ดีและบทบาทที่เหมาะสม ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา และสื่อในการปลูกฝังค่านิยมและเจตคติที่ถูกต้องเหมาะสม และให้ผู้ทำงานด้านสื่อ มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องความเสมอภาค เพื่อร่วมกันกำหนดกรอบ/หลักเกณฑ์ และความเหมาะสมการนำเสนอติดตามเฝ้าระวัง สร้างกระแสและกระตุ้นให้ทุกส่วนระวังสื่อที่เป็นภัยและไม่เหมาะสม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหาร เพื่อให้สตรีมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหาร รวมทั้งการกำหนดทิศทางการพัฒนาของ

ประเทศ โดยการเสริมสร้างศักยภาพสตรีให้มีความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติงาน อุดมการณ์ ค่านิยม จริยธรรม วัฒนธรรม ประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิให้ออกาสและสนับสนุนสตรี เสริมสร้างสมรรถนะและความเข้าใจแก่หน่วยงานที่มี ความชำนาญด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเตรียมความพร้อม ให้คำแนะนำและถ่ายทอดประสบการณ์ และ พัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของสตรีทั้งการปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย พระราชบัญญัติ การใช้มาตรการพิเศษชั่วคราว การ รณรงค์ทางการเมือง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมสุขภาพและสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์สตรี เพื่อให้สตรีมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต สมบูรณ์ พร้อมที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา โดยการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัยสตรีในระบบปกติ จัดให้มีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม ป้องกัน แก้ไขปัญหาโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ดูแลสุขภาพะ ผู้สูงอายุ และสตรีกลุ่มที่น่าห่วงใยเป็นพิเศษ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตและร่างกาย เพื่อให้สตรีดำรงชีวิตโดยปราศจากความหวาดกลัว ต่อความรุนแรง และได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิในชีวิตและ ร่างกาย โดยการเสริมสร้างสมรรถนะและความ เข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ ประชาชน และหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก ลดอคติทางเพศ เพิ่มเจ้าหน้าที่ หญิงในกระบวนการยุติธรรม ทบทวนขอบเขต ขั้นตอนการปฏิบัติงาน สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครอง สิทธิผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศในทุกรูปแบบ ขยายพื้นที่และพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือ และ พัฒนากลไก วิจัยความ รุนแรงในรูปแบบต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสตรี เพื่อให้สตรีทุกคนได้รับโอกาสและการปฏิบัติ อย่างเสมอภาคในการมีส่วนร่วมและรับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ได้รับสิทธิและการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่า เทียมและมีหลักประกันทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างทั่วถึง โดยการเสริมสร้างศักยภาพสตรีให้มีภาวะผู้นำ ได้รับ การศึกษาทั้งในและนอกระบบ พัฒนาฝีมือและทักษะใหม่ๆ เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร พัฒนากลไกและโอกาสการมีส่วนร่วม ทางเศรษฐกิจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจ มีบริการสินเชื่อเพื่อการลงทุน มีชั่วโมงการทำงานที่ ยืดหยุ่น และทบทวน ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบ จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้กำหนดให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการตัดสินใจทุกระดับเป็น 1 ใน 5 ยุทธศาสตร์หลักของการพัฒนาสตรีตามแผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) โดยได้กำหนดเป้าหมายเพิ่มจำนวนสตรีในระดับการตัดสินใจ ทางการเมืองและการบริหารทุกระดับอย่างน้อยเป็นสองเท่า นอกจากนี้ยังกำหนดเป้าหมาย MDGs+ ที่จะเพิ่มสัดส่วน ผู้หญิงในรัฐสภา องค์การบริหารส่วนตำบล และตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงในราชการส่วนกลางเป็นสองเท่าภายในช่วง พ.ศ. 2549

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาศึกษาการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรี เพื่อให้เข้าใจถึงสถานการณ์การมีส่วนร่วมใน การปกครองท้องถิ่นของสตรี โดยเลือกที่จะศึกษากลุ่มสตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี และทราบความต้องการ ของผู้หญิง ปัญหาอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการส่งเสริมสนับสนุนผู้หญิงให้เข้าไปมีส่วนร่วมใน การปกครองท้องถิ่นในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรีเพิ่มขึ้น เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนงาน/โครงการ ที่จะช่วยส่งเสริมศักยภาพของผู้หญิงและช่วยให้ผู้หญิงสามารถทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างมั่นใจและ ได้รับการยอมรับ นอกจากนี้ ยังเป็นการสนับสนุนให้สตรีสามารถเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจในระดับนโยบายด้วย การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น อันจะส่งผลให้สตรีสามารถเข้าถึงทรัพยากร สิทธิและ โอกาสต่างๆ ได้อย่างเป็นธรรม และเสริมสร้างความเสมอภาคของหญิงชายในระยะยาว

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรี ในเขตอำเภอ โคกเจริญ จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรี ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

3. ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ จำนวนสตรีของอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ซึ่งประกอบด้วย 5 ตำบล มีจำนวน 12,173 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ จำนวนสตรีของอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี โดยผู้วิจัย คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดตัวอย่าง (สุรียะ ศิริโกภาภิรมย์, 2546, หน้า 38) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 388 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จึงใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (close ended questionnaire) แบบให้เลือกตอบตัวเลือกที่ ตรงกับความเป็นจริง หรือความคิดเห็นของตนในแบบสอบถามตอนที่ 1 และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scaled) ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา นำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี โดยแบบสอบถามในส่วนนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีเกี่ยวกับด้านการติดตามข่าวสาร การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ การมีความคิดริเริ่ม การกำหนดนโยบาย การเข้าร่วมกิจกรรม การบริหาร การกำกับ ตรวจสอบและติดตาม การสนับสนุน การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการสมัครรับเลือกตั้ง ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scaled) แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) ในแต่ละคำถาม กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นได้ 5 ระดับ

3.3 การวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี สรุปผลได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุประมาณ 41 - 50 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา สถานภาพสมรสแบบอยู่ด้วยกัน ประกอบเกษตรกรรม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท ไม่เป็นสมาชิก / แกนนำ / ผู้นำกลุ่มอาชีพหรือเป็นกรรมการในกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 20 ปี ไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มใดในชุมชน

2. การมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในรายด้านที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- 2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ด้านการติดตามข่าวสาร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ติดตามข่าวสารผ่านสื่อ

ทางเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ติดตามข่าวสารโดยการสนทนา และติดตามข่าวสารจากสื่อเอกสาร เช่น วารสาร ท้องถิ่น หนังสือพิมพ์

2.2 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ด้านการเป็น สมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมที่กลุ่มจัดขึ้นทุกครั้ง เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆในท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการเชิญชวนบุคคลอื่นเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม

2.3 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ด้านการมีความคิดริเริ่ม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการใช้ทรัพยากร และมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มสรรหางบประมาณจากหน่วยงานอื่น

2.4 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ด้านการกำหนดนโยบาย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงาน มีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคล และมีส่วนร่วมในการเสนอข้อบัญญัติ

2.5 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์การเลือกตั้ง เข้าร่วมการฝึกอบรม และมีส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.6 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ด้านการบริหาร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ทราบปัญหาในการบริหารจัดการ และได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน

2.7 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ด้านการกำกับตรวจสอบและติดตาม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ เข้าร่วมติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของ ผู้บริหารและสมาชิก อบต. และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารและสมาชิก อบต.

2.8 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ด้านการสนับสนุน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ เมื่อ อบต. มีการจัดกิจกรรมท่านจะเข้าร่วมเป็นประจำ เข้าร่วมดำเนินการหรือทำกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น และเสียภาษีให้แก่ อบต.

2.9 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ทราบสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมในการเชิญชวนบุคคลอื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2.10 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ด้านการสมัครรับเลือกตั้ง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ การช่วยเหลือรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส่งเสริมสนับสนุนบุคคลอื่นให้สมัครรับเลือกตั้ง และลงสมัครรับเลือกตั้ง

3. การเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรีของสตรี จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถจำแนกประเด็นได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี
จำแนกเป็น 10 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการติดตามข่าวสาร พบว่า สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรีให้ความสำคัญกับการติดตามข่าวสารของการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันสตรีในเขตอำเภอที่อยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัดเริ่มให้ความสำคัญการปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นโดยการติดตามข่าวสารต่างๆ ของท้องถิ่นผ่านทางอินเทอร์เน็ต วารสารท้องถิ่น รวมถึงการสนทนาในกลุ่มต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ พรพนวดี ขำจริง (2552, บทคัดย่อ) กล่าวว่า ปัจจุบันเพศหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกับเพศชาย สิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่ ที่ทำให้เป็นแรงกระตุ้นในการเลือกรับข่าวสารทางการเมือง อีกทั้ง การนำเสนอข่าวสารทางการเมืองในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้เพศหญิงมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น

1.2 ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ พบว่า สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ให้ความสำคัญกับการเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญมีความสนใจในการรวมกลุ่มในลักษณะต่างๆ โดยเฉพาะการร่วมกันในการทำกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นของตน และยังให้ความสำคัญกับการชักชวนบุคคลอื่นเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ญาณิศา สารอินตา (2547, บทคัดย่อ) พบว่า แม่บ้านที่เป็นสมาชิกส่วนใหญ่ขาดความสนใจและมีความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ของกลุ่ม เพราะไม่ค่อยทราบและไม่ค่อยเข้าใจในกระบวนการรวมกลุ่มส่วนคณะกรรมการของกลุ่มโดยรวมทราบและเข้าใจในกระบวนการรวมกลุ่มเป็นอย่างดี การรวมกลุ่มเครือข่ายสิ่งทอไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากไม่สามารถทำได้ตามวัตถุประสงค์ กฎระเบียบของกลุ่มที่กำหนดเอาไว้

1.3 ด้านการมีความคิดริเริ่ม พบว่า สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรีให้ความสำคัญกับการมีความคิดริเริ่ม ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่า สตรีที่อยู่ในเขตอำเภอที่อยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัดอย่างเช่นอำเภอโคกเจริญมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นน้อย อาจเกิดจากสตรีส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับที่ไม่ค่อยสูงนัก จึงส่งผลให้ไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ปัทมพร สมุทรปัญญา (2541, หน้า 128) พบว่า เพศ มีส่วนสำคัญต่อการรับรู้ □ การเมือง ซึ่งเพศหญิงส่วนใหญ่เมื่อรับทราบข่าวสารทางการเมือง ก็มักจะแสดงออกโดยการเขียนและการพูดคุย และสำหรับเพศชายมักแสดงออกในการประท้วง ซึ่งเป็นผลทำให้การคิดริเริ่มทางการเมืองจึงมีระดับค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา

1.4 ด้านการกำหนดนโยบาย พบว่า สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรีให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบาย ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่า การกำหนดนโยบายก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สตรีในเขตอำเภอที่อยู่ห่างไกลตัวจังหวัดไม่กล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทเท่าใดนัก เนื่องจากจบการศึกษาระดับไม่สูงนักและมีความเข้าใจว่าการกำหนดนโยบายเป็นเรื่องของทางราชการ ประชาชนทั่วไปไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ นวณ □ อัย ตรีรัตน์, และคนอื่นๆ (2546, บทคัดย่อ) ไฉ □ สุรพา การมีส่วนร่วมของสตรีในการบริหารงาน อบต. ยังอยู่ในระดับต่ำ การมีส่วนร่วมค่อนข้างจำกัดอยู่ในเรื่องของการรับรู้ □ ข่าวสารข้อมูลเป็นหลัก ในขณะที่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย การบริหาร และการตรวจสอบการดำเนินงานของอบต. อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งสาเหตุที่เป็นเช่นนั้น เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่าง อบต. และชุมชน เป็นไปอย่างค่อนข้างห่างเหิน

1.5 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรีให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมกิจกรรม ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า สตรีส่วนใหญ่โดยเฉพาะในเขตอำเภอที่อยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัดค่อนข้างที่จะให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางส่วนราชการหรือส่วนท้องถิ่นกำหนดขึ้น โดยการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นจะเป็นการกำหนดบทบาทและหน้าที่จากหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานท้องถิ่นไว้แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สุพินดา เกิดมาลี (2547, หน้า 58) ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ปัจจัยการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร นอกจากนี้ ปัจจัยด้านการ

รับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการพัฒนาทางการเมือง ความสนใจทางการเมืองพฤติกรรมทางการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

1.6 ด้านการบริหาร พบว่า สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ให้ความสำคัญกับการบริหาร ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่า การบริหารเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สตรีในเขตอำเภอที่ห่างไกลตัวจังหวัดไม่กล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทเท่าใดนัก เนื่องจากจบการศึกษาระดับไม่สูงนักและมีความเข้าใจว่า การบริหารเป็นเรื่องของผู้นำชุมชน ส่วนราชการ ซึ่งประชาชนทั่วไปไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ นวลนอຍ ตรีรัตน์, และคนอื่นๆ (2546, บทคัดย่อ) ไฉ่สุรพบว่า การมีส่วนร่วมของสตรีในการบริหารงาน อบต.ยังอยู่ในระดับต่ำ การมีส่วนร่วมค่อนข้างจำกัดอยู่ในเรื่องของการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเป็นหลัก ในขณะที่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย การบริหาร และการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งสาเหตุที่เป็นเช่นนี้เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่าง อบต. และชุมชน เป็นไปอย่างค่อนข้างห่างเหิน

1.7 ด้านการกำกับ ตรวจสอบและติดตาม พบว่า สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ให้ความสำคัญกับการกำกับ ตรวจสอบและติดตาม ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่า การกำกับ ตรวจสอบและติดตามเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สตรีในเขตอำเภอที่ห่างไกลตัวจังหวัดไม่กล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทเท่าใดนัก เนื่องจากจบการศึกษาระดับไม่สูงนักและมีความเข้าใจว่า การกำกับ ตรวจสอบและติดตามเป็นเรื่องของผู้นำชุมชน ส่วนราชการ ซึ่งประชาชนทั่วไปไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของบุญยิ่ง โหมดเทศน์ (2530, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชุมพร พบว่า การมีส่วนร่วมในการควบคุมกำกับ และติดตามการทำงานของคณะผู้บริหารของเทศบาลเมืองชุมพรอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับเพศชาย

1.8 ด้านการสนับสนุน พบว่า สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ให้ความสำคัญกับการสนับสนุน ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า การสนับสนุนเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สตรีในเขตอำเภอที่ห่างไกลตัวจังหวัดไม่กล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทเท่าใดนัก เนื่องจากส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างยากจน มีภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวมาก และมีความเข้าใจว่า การสนับสนุนเป็นเรื่องของผู้นำชุมชน ส่วนราชการ ซึ่งประชาชนทั่วไปไม่มีโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สถาบันพระปกเกล้า (2551, บทคัดย่อ) พบว่า การสนับสนุนจากผู้สนับสนุนทางการเมืองระดับสูง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่างๆ การสนับสนุนจากเพื่อนนักการเมืองเนื่องจากการทำงานการเมือง การสนับสนุนจากผู้สนับสนุนทางการเงินหรือผู้อุปถัมภ์ เนื่องจากการในการทำงานการเมืองบางครั้งต้องใช้เงิน ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่นักการเมืองสตรีจะต้องรับการสนับสนุนทางการเงิน แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาความเหมาะสมของผู้ให้การสนับสนุนด้านการเงินด้วยเป็นสำคัญ แต่สำหรับสตรีในเขตอำเภอโคกเจริญนั้นฐานะทางการเงินยังไม่มั่นคงเพียงพอที่จะให้การสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่นที่ตนชื่นชอบได้

1.9 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ให้ความสำคัญกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า แม้สตรีในเขตอำเภอที่ห่างไกลตัวจังหวัดก็ยังให้ความสำคัญต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นอย่างมาก บ่งบอกได้ว่าสตรีเหล่านี้เริ่มให้ความสำคัญกับการเมืองทุกระดับ ทั้งระดับชาติ ระดับจังหวัด หรือแม้กระทั่งระดับท้องถิ่น ซึ่งขัดแย้งกับแนวความคิดของจิตติยาธร ผ่องพันธ์ (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในเขตบางเขนโดยศึกษาจากสตรีที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตบางเขน พบว่า สตรีที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตบางเขนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ ทั้งในด้านการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง การร่วมกิจกรรมของชุมชน การชักจูงโน้มน้าวเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง การเข้าร่วมประท้วง และด้านการเป็นผู้สื่อข่าวทางการเมือง

1.10 ด้านการสมัครรับเลือกตั้ง พบว่า สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ให้ความสำคัญกับการสมัครรับเลือกตั้ง ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่า การสมัครรับเลือกตั้งเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สตรีในเขตอำเภอที่ห่างไกลตัวจังหวัดไม่กล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทเท่าใดนัก เนื่องจากจบการศึกษาระดับไม่สูงนัก ฐานะค่อนข้างยากจน ไม่มีกลุ่มญาติทางการเมืองหรือผู้ให้การสนับสนุน และมีความเข้าใจว่า การสมัครรับเลือกตั้งเป็นเรื่องของผู้นำชุมชน ผู้

มีอิทธิพลในตำบล และเป็นผู้ที่มีฐานะทางการเงินค่อนข้างดี ซึ่งประชาชนทั่วไปมีโอกาสน้อยมากที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนี้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ฌาลส์มา จูลเพอร์ (2541, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัจจัยที่ผลักดันให้สตรีสามารถที่จะสมัครรับเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นคือสมาชิกในครอบครัวของสตรีส่วนใหญ่เป็นผู้นำของชุมชนมาก่อนแล้วรวมทั้งมีอำนาจทางการเมืองอยู่ในชุมชน ซึ่งภูมิหลังและพื้นฐานครอบครัวและอำนาจการครอบครองปัจจัยการผลิตฐานะทางเศรษฐกิจสังคมมีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมให้สตรีกล้าก้าวขึ้นสู่การเมืองระดับท้องถิ่น นอกจากนั้นยังประกอบด้วยปัจจัยอื่นๆ ที่สำคัญอีก เช่นพลังกลุ่มเครือข่ายสตรีที่ผู้นำสตรีเป็นสมาชิกและเครือข่าย ความสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มนักการเมือง หากสตรีคนใดที่มีคุณสมบัติไม่เพียงพอดังกล่าวแล้วย่อมส่งผลให้สตรีเหล่านี้ไม่กล้าที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น

สรุปได้ว่า สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรีส่วนใหญ่ เข้ามามีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุดในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะสตรีส่วนใหญ่ให้ทราบว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ที่กฎหมายบังคับและมีผลต่อการดำรงสิทธิทางการเมืองหลายประการ จึงเป็นเหตุปัจจัยที่สำคัญที่สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญเข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับ การเข้าไปมีส่วนร่วมด้านอื่นๆ แต่สำหรับด้านการกำกับ ตรวจสอบ และติดตาม สตรีในเขตอำเภอโคกเจริญเข้าไปมีส่วนร่วมน้อยที่สุด อาจเกิดจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่า การติดตาม ตรวจสอบ การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของภาครัฐ และตนไม่มีอำนาจและหน้าที่ในการกำกับ ตรวจสอบและติดตามการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล ดังนี้

2.1 อายุ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโคกเจริญอายุประมาณ 41 - 50 ปี มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ซึ่งถือว่าเป็นวัยทำงานช่วงวัยหนึ่ง และน่าจะให้ความสำคัญกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น แต่เนื่องจากอาชีพส่วนใหญ่ของสตรีในเขตอำเภอโคกเจริญนั้นทำการเกษตรและรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ จึงอาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ ปัทมเลขา (2551, หน้า 84) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์

2.2 ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโคกเจริญ ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ซึ่งถือได้ว่าเป็นระดับที่ไม่ค่อยสูงนัก จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทาง การปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับถม ทรัพย์เจริญ (2544, หน้า 76) ได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในประเทศไทย ศึกษากรณี อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี พบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ

2.3 สถานภาพสมรส

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโคกเจริญ ส่วนใหญ่แล้วครอบครัวในเขตอำเภอที่ห่างไกลจากตัวจังหวัดมักจะอยู่ด้วยกัน และมีกิจกรรมทางครอบครัวร่วมกัน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ซึ่งถือได้ว่าเป็นแนวโน้มอย่างหนึ่งของสถานภาพทางครอบครัวของชุมชนชนบท สอดคล้องกับ กาญจนา แก้วเทพ (2543, หน้า 83 - 96) ศึกษา

กระบวนการเรียนรู้เชิงสังคมในครอบครัวด้านบทบาทหญิงชาย : ศึกษากรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาจกล่าวได้ว่า ในมิติของเศรษฐกิจแล้ว หญิงชายจะทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่กันในงานเกือบทุกประเภท แม้กระทั่งสังคมอีสานก็ยังให้ความสำคัญกับชายมากกว่า แต่ความสำคัญของชายนี้มีได้มาจากมิติทางเศรษฐกิจหากแต่มาจากพื้นฐานจากระบบของค่านิยม ความเชื่อถือและด้านศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสนาพุทธซึ่งอนุญาตให้ผู้ชายเท่านั้นที่บวชและทำพิธีกรรมต่างๆ ได้ ศาสนาจึงเป็นปัจจัยเครื่องเสริมอำนาจของผู้ชาย โดยมีผู้หญิงเป็นฝ่ายสนับสนุนเท่านั้น ความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงความเป็นหญิงและความเป็นชาย มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงความเป็นหญิงและความเป็นชาย มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องการมีส่วนร่วมในงานกล่าวคือ ผู้หญิงจะเข้ามาทำงานของผู้ชายทำมากขึ้น และในทำนองเดียวกันผู้ชายก็จะเข้าไปทำงานของผู้หญิงมากขึ้น

2.4 อาชีพ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโคกเจริญ ส่วนใหญ่แล้วครอบครัวในเขตอำเภอที่ห่างไกลจากตัวจังหวัดมักจะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ไถนา ไร่นาสำปะหลัง ทำนา และเลี้ยงสัตว์ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี สอดคล้องกับ โคเฮน, และ อัฟฮอฟ (Cohen, & Uphoff, 1980, pp. 84 - 95) ได้ศึกษาเรื่อง “Participation in Organization in Activities in Selected Localities” พบว่า อาชีพ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ Bernard, Alvin (1985, pp. 147-157) ซึ่งกล่าวว่า อาชีพ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโคกเจริญจะมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 5,000 บาท มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี แสดงให้เห็นว่า รายได้ต่อครัวเรือนยังค่อนข้างน้อยมากเมื่อเทียบกับค่าครองชีพในยุคปัจจุบัน จึงส่งผลให้ความสนใจในเรื่องอื่นๆ ที่นอกเหนือการทำมาหาเลี้ยงชีพจะน้อยลง โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นส่วนรวม หรือ การเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น สอดคล้องกับมาฆะ ชิตตะสังคม (2552, หน้า 33 - 34) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสตรีในชนบท พบว่า รายได้ของครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินกิจกรรมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

2.6 รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโคกเจริญ มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 5,000 – 10,000 บาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้แล้วสูงกว่าเป็นเท่าตัว มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี แสดงให้เห็นว่า การครองชีพของสตรีในอำเภอที่ห่างไกลจากตัวจังหวัดนั้นค่อนข้างมีปัญหาอย่างยิ่ง การหารายได้เพื่อนำมาจุนเจือครอบครัวยังคงไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในยุคปัจจุบัน ส่งผลให้การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทางการเมืองการปกครองค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับมาฆะ ชิตตะสังคม (2552, หน้า 35 - 37) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสตรีในชนบท พบว่า รายจ่ายของครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินกิจกรรมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

2.7 สถานภาพในกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโคกเจริญ ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงสถานะอะไรเลยในกลุ่มต่างๆ ของชุมชน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี อาจเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ ข้างต้น เช่น ระดับการศึกษา สถานะทางการเงิน จึงทำให้การที่สตรีจะเข้าไปร่วมกิจกรรมหรือเป็นผู้มีบทบาทในกลุ่มต่างๆ นั้นค่อนข้างลำบากอย่างยิ่ง สอดคล้องกับสุจิตรา เจริญจิตร (2538, หน้า 34 - 36) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการพัฒนาชนบท ศึกษา

10
เฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านระยะเวลาการดำรงตำแหน่งและการเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคม ของคณะกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท

2.8 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโคกเจริญ อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 20 ปี มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี แสดงให้เห็นว่า การอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นเวลานานๆไม่ได้ส่งผลต่อการมีอำนาจทางการเมืองการปกครอง หากแต่เป็นเพียงปัจจัยที่แสดงถึงความผูกพันต่อพื้นที่อาศัย และการมีญาติพี่น้องเพื่อนพ้องในพื้นที่เท่านั้น สอดคล้องกับ ปรีดาพรรณ เอี่ยมสุนทร (2553, บทคัดย่อ) ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนของประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนหมู่บ้านเฉลิมสุข นิเวศน์ 6 มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมตามโครงการฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.9 ความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโคกเจริญ ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลที่เป็นลักษณะของผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี นี่อาจเป็นสาเหตุหลักประการหนึ่งที่ส่งผลให้สตรีเหล่านี้ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทางการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เพราะพื้นฐานทางการเมืองท้องถิ่น รวมถึงโอกาสการเข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่นค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับเยาวลักษณ์ สันธิโล (2543, บทคัดย่อ) ได้อำนาจการศึกษาเรื่อง การมีสมาชิกร่วมทางการเมืองของสตรีในรูปของคณะกรรมการพัฒนาสตรี อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้นำชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนทำให้สตรีมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง

สรุปได้ว่า อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งกระทบต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี และยังพบอีกว่าสตรีในเขตอำเภอที่ห่างไกลจากตัวจังหวัดมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนท้องถิ่นน้อย เพราะเหตุผลในด้านสถานภาพในกลุ่ม รายจ่าย รายได้ และระดับการศึกษา เป็นสำคัญ

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ทราบข้อมูลตามจุดมุ่งหมายการวิจัยเท่านั้น หากต้องการให้เป็นประโยชน์มากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาแนวทางในการสร้างแรงจูงใจหรือกระตุ้นความสนใจการติดตามข่าวสารการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรีให้มากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาและกำหนดบทบาทของสตรีในเข้าไปร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาและกำหนดบทบาทของสตรีในการร่วมคิดแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยอาศัยพื้นฐานทางด้านสังคมและทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นสำคัญ
4. ควรมีการศึกษาและกำหนดบทบาทของสตรีในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นผ่านข้อบัญญัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
5. ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของการปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น เช่น กิจกรรมการฝึกอบรม การณรงค์เลือกตั้ง เป็นต้น
6. ควรมีการศึกษาและกำหนดบทบาทของสตรีในการร่วมคิด นำเสนอ วิธีการหรือแนวทางการบริหารงานรวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่างๆในท้องถิ่น

7.¹¹ ควรมีการศึกษาและกำหนดบทบาทของสตรีในการกำกับ ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงานของคณะผู้บริหาร สมาชิกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8. ควรมีการรณรงค์ให้สตรีเข้าร่วมกิจกรรมการสนับสนุนการปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การเสียภาษีบำรุงท้องถิ่น การจดทะเบียนพาณิชย์ เป็นต้น

9. ควรมีการรณรงค์ให้สตรีเข้าร่วมกิจกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในมากขึ้น

10. ควรมีการรณรงค์ให้สตรีเข้าร่วมกิจกรรมการสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อเข้าเพื่อผู้บริหาร สมาชิกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (เชิงปริมาณ + เชิงคุณภาพ) เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถศึกษากระบวนการตั้งแต่การสำรวจชุมชน การสัมภาษณ์เชิงลึก การระดมความคิดเห็นของชุมชนเพราะกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้สตรีได้มีโอกาสที่แท้จริงในการกำหนดทิศทางหรือแนวทางการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่

2. ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรี ในเขตอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี กับพื้นที่อื่น

7. เอกสารอ้างอิง

กลุ่มเพื่อนหญิง. (2537). บทบาทสตรี. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

กัญญาณ อินทวงศ์. (2542). การใช้อำนาจรัฐโดยการกำกับของประชาชน. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.

กาญจนา แก้วเทพ. (2543). กระบวนการเรียนรู้เชิงสังคมในครอบครัวด้านบทบาทหญิงชาย : ศึกษากรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น. คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). รัฐบาลได้กำหนด ให้สตรีได้มีส่วนร่วมในทางการเมือง เศรษฐกิจ การปกครอง. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

ญาณิศา สารอินตา. (2547). ธรรมชาติของการบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม . กรุงเทพฯ: หน้าฝน.

จิตติยาธร ผ่องพันธ์. (2542). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ : บพิธ.ทิพวัลย์ บุญมงคล. (2545). การเมืองภาคประชาชน. กรุงเทพฯ : วีเจพริ้นติ้ง.

ฉลัสมมา จุลเพชร. (2541). การนำนโยบายไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สหายบล็อก.

นวนน้อย ตรีรัตน์, และคนอื่นๆ. (2546). การปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร.

บุญยิ่ง โหมตเทศน์. (2530). ภาพลักษณ์ของนักการเมืองกับการยอมรับของประชาชน. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์.

ปรีดาพรรณ เอี่ยมสุนทร. (2553). พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ : แนวคิดและทฤษฎี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปัทมพร สมุทรปัญญา. (2541). ระบบการเมือง. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.

พรรณวดี ขำจริง. (2552). เทคนิคการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาพะ ขิตตะสังคม. (2552). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสตรีในชนบท. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย.

เยาวลักษณ์ สันธิโล. (2543). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในรูปของคณะกรรมการพัฒนาสตรี อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุจิตรา ส่งานตร. (2529). การยอมรับบทบาททางการเมืองการปกครองของสตรี : ศึกษากรณีข้าราชการในจังหวัดนครพนม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.